

**MOTIVERING VOOR DE HERWEGING VAN DE FUNCTIE VAN ADMINISTRATEUR-
GENERAAL BIJ HET AGENTSCHAP JUSTITIE EN HANDHAVING (AJH)**

Datum: 25 november 2025

Onderwerp: Herweging N-functie AG AJH

1 INLEIDING

Sinds de oprichting in 2022 is de taakstelling van het Agentschap Justitie en Handhaving sterk geëvolueerd en gegroeid. In de toekomst zal AJH nog meer groeien en zelfs verdubbelen in grootte. Dat blijkt onder meer uit:

- I. Een verdubbeling van de huidige te beheren financiële middelen, een verdubbeling van het aan te sturen personeel vanaf 2026 en een stijging van het aantal locaties (2.1).
- II. Een substantiële uitbreiding van het takenpakket binnen het beleidsdomein, met verschillende nieuwe opdrachten tussen 2022 en 2025, en met de overheveling van grote delen van het Jeugddelinquentierecht van het Agentschap Opgroeien naar AJH in 2026 (2.2 en 2.3).
- III. De belasting van het Vlaamse beleidsdomein Justitie en Handhaving met federale taken n.a.v. de noodmaatregelen van de federale minister van Justitie (2.4).
- IV. De impact van maatschappelijke factoren op de opdrachten van Vlaamse justitie (2.5).

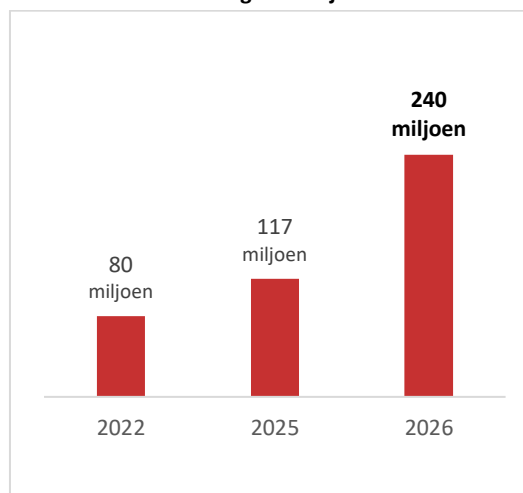
Deze factoren en de hervorming van de Justitiehuisen hebben een grote impact op de aansturing van het Agentschap Justitie en Handhaving en de bijbehorende organisatiestructuur en rapporteringslijnen. Het resultaat is een nieuwe organisatiestructuur die vanaf 1 januari 2026 geïmplementeerd wordt (2.6).

2 REDENEN VOOR HERWEGING

2.1 Een verdubbeling van budget en personeel en een stijging van het aantal locaties

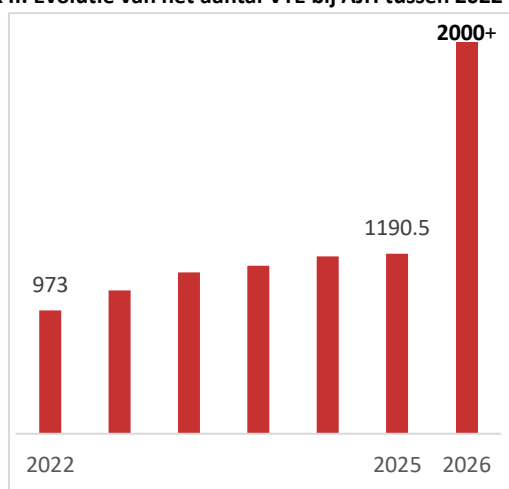
De aanvankelijke weging in 2021 hield rekening met het beheer van een totaalbudget van de grootteorde van 90 tot 120 miljoen euro. In 2022 startte het agentschap uiteindelijk met een budget van 80 miljoen euro. In 2025 bedraagt het te beheren totaalbudget van AJH 117 miljoen euro. De leidend ambtenaar zal vanaf 1 januari 2026 instaan voor het beheer van een **budget dat dubbel zo hoog is als het budget in 2025 en dat driedubbel zo hoog is als bij de aanvankelijke weging**. De stijging heeft als voornaamste reden de overheveling van delen van het jeugddelinquentierecht. Alleen al de te beheren loonkosten zullen met ongeveer 70 miljoen euro stijgen door de overheveling van 1100 VTE. De verwachting is dat de werkings- en beleidskosten in dezelfde lijn zullen stijgen. Het totaalbudget van het agentschap zal in 2026 stijgen naar ca. 240 miljoen euro.

Grafiek I. Evolutie van de budgetten bij AJH tussen 2022 en 2026.

De aanvankelijke weging in 2021 hield rekening met een personeelsbestand van 900-1000 medewerkers. In het eerste personeelsplan werden uiteindelijk 973 VTE opgenomen¹. In augustus 2025 telt het Agentschap Justitie en Handhaving 1190,5 VTE (+22,4%). Op 1 januari 2026 zal het **huidige personeelsbestand verdubbelen in grootte**, met als voornaamste reden de overheveling van delen van het jeugddelinquentierecht – concreet gaat hier een stijging van 1100 VTE mee gepaard (+92,4%). Het initiële personeelsbestand van “900 tot 1000” medewerkers verdubbelt naar een van “2100 tot 2300” medewerkers.

Grafiek II. Evolutie van het aantal VTE bij AJH tussen 2022 en 2026.

Naast het budget en het personeel, is het aantal locaties waar het agentschap activiteiten heeft ook flink gestegen sinds 2022. In 2022 startte het agentschap met 57 locaties. In 2026 zullen de meer dan 2000 personeelsleden actief zijn op 76 locaties. Dat is een stijging van 19 locaties. Concreet gaat het over een uitbreiding **één** nieuw Justitiehuis en **6** nieuwe Veilige Huizen, hulp- en dienstverlening in **2** extra gevangenissen en **2** detentiehuisen, **één** nieuw Vlaams Meldpunt, **6** campussen van de gemeenschapsinstellingen en **één** Vlaams Detentiecentrum. Deze toename van het aantal locaties op verschillende plaatsen in Vlaanderen, zorgt ook voor een stijging in complexiteit van de aansturing van de desbetreffende diensten.

¹ VR 2022 2801 DOC.0104

Afbeelding I. Evolutie van het aantal locaties bij AJH tussen 2022 en 2026.

2.2 Uitbreiding van het takenpakket: nieuwe opdrachten tussen 2022 en 2025

Tussen de oprichting van AJH in 2022 en 2025 werden tal van nieuwe opdrachten aan het takenpakket toegevoegd. In 2024 werd het oprichtingsbesluit van Agentschap Justitie en Handhaving geactualiseerd², maar de functiebeschrijving van de administrateur-generaal bleef toen ongewijzigd.

Huisvesting en coördinatie van het Vlaams Meldpunt voor Grensoverschrijdend Gedrag (sinds 2023):

Het Vlaams Meldpunt voor Grensoverschrijdend Gedrag werd op 25 september 2023 opgericht en op 2 mei 2025 decretaal verankerd³. Het Vlaams Meldpunt voor Grensoverschrijdend Gedrag beoogt de aanpak van grensoverschrijdend gedrag in alle aangelegenheden die onder de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest vallen, en voorziet in de ondersteuning van slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag. Het Meldpunt werd ingebed binnen het Agentschap Justitie en Handhaving, telt vandaag twaalf personeelsleden en zal in de nieuwe organisatiestructuur deel uitmaken van de nieuwe afdeling rond slachtoffers.

Organisatie en coördinatie van de Veilige Huizen: Bij de oprichting van het Agentschap Justitie en Handhaving werden de ketenaanpak intrafamiliaal geweld en de vier Family Justice Centra uit de Afdeling Justitiehuisen gelicht en ondergebracht in de nieuwe Afdeling Gendergerelateerd Geweld. De

² VR 2024 2903 DOC.0408/1 en VR 2024 2903 DOC.0408/2

³ VR 2025 0205 DEC.0008/1

Family Justice Centra (FJC) werden omgedoopt tot Veilige Huizen. Daarnaast werden ook de fundamenteën gelegd voor een intersectorale multidisciplinaire aanpak van intrafamiliaal geweld.

In 2023 werd de werking van Veilige Huizen uitgebreid en werden boven op de bestaande vier, vijf nieuwe Veilige Huizen geopend. Deze twee bewegingen gingen gepaard met 90 nieuwe VTE⁴. De oprichting van de Veilige Huizen werd decretaal onderbouwd in 2024⁵. Vandaag zijn er tien Veilige Huizen, wat meer dan een verdubbeling is sinds de oprichting van het Agentschap. In november 2025 is het tiende Veilig Huis in Aalst geopend.

Afbeelding II. Geografische spreiding van de Veilige Huizen.

Uitbreiding van de Vlaamse hulp- en dienstverleningstaken voor gedetineerden (2024, 2027): De Afdeling Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden (HDG) coördineert sinds de opstart van het agentschap de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden in de twintig gevangenissen en twee detentiehuizen in Vlaanderen en Brussel. Naar aanleiding van een aanbeveling van het Rekenhof om de coördinatie van HDG meer te centraliseren, zijn er een aantal bewegingen uitgevoerd of in voorbereiding. In 2024 kwam de functie van organisatieondersteuner over van de CAW's naar de Afdeling HDG. Concreet ging het over 23 organisatieondersteuners. Daarnaast zal de Vlaamse hulp- en dienstverleningstaak in de toekomst nog in volume toenemen door de inkanteling van zestien onderwijscoördinatoren en de inkanteling van de sport- en cultuurfunctionarissen, die allebei voorzien zijn in 2027.

Overname N-functie Handhaving (2025): De administrateur-generaal van AJH nam in mei 2025 de aansturing van het project Handhaving over. De N-functie voor het project was ingedeeld in functieklasse A en de projectleider ontving de bijhorende mandaattoelage (A). Deze bijkomende N-functie en de bijhorende verantwoordelijkheid dienen in rekening gebracht te worden bij de herweging van de mandaattoelage.

⁴ PEP 4

⁵ VR 2024 2903 DEC.0044

2.3 Uitbreiding van het takenpakket vanaf 2026: Overheveling van delen van het Jeugddelinquentierecht, nieuwe subsidiëringen en een duurzaam Handhavingsproject

Overheveling van de organisatie, werking en opdrachten van delen van het jeugddelinquentierecht van Agentschap Opgroeien naar AJH (vanaf 1/1/2026): Zoals voorzien in het Regeerakkoord zal AJH vanaf 1 januari 2026 ook bevoegd zijn voor delen van het jeugddelinquentierecht. Naast de overheveling van de gemeenschapsinstellingen (GI) en het Vlaams detentiecentrum (VDC) worden ook het elektronisch toezicht op minderjarigen en de beleidsvoorbereiding Jeugddelinquentierecht overgeheveld, telkens met bijhorende management-ondersteunende functies (MOF). Met deze overheveling van het jeugddelinquentiebeleid komt een derde van de totale werking van het Agentschap Opgroeien over naar AJH. Concreet krijgt AJH er met de overheveling van delen van het jeugddelinquentierecht minstens 1100 VTE bij.

Overname van twee subsidiëringen: Moderator en HCA-diensten (vanaf 1/1/2026): Vanaf 1 januari 2026 zal het agentschap naar aanleiding van het Regeerakkoord de subsidiëring van de Herstelgerichte en Constructieve Afhandeling diensten (HCA-diensten) overnemen van het Agentschap Opgroeien. De tien HCA-diensten bieden herstelgerichte en constructieve afhandelingsvormen voor minderjarigen aan die een delict hebben gepleegd. Het bijhorende subsidiebedrag zal 15 miljoen euro bedragen. Vanaf 1 januari 2026 neemt AJH ook de subsidiëring van Moderator VZW, het forum voor herstelbemiddeling, over van Departement Welzijn. Hierbij hoort een subsidiebedrag van 2,4 miljoen euro.

Toekomst van Vlaamse Handhaving (Vanaf 2026): Op 19 juni 2015 besliste de Vlaamse Regering tot goedkeuring van het N-project Vlaams Inspectie- en handhavingsbeleid en vervolgingsbeleid⁶. Nadien was dit project bekend onder de benaming project Coördinatie Vlaams Handhavingsbeleid (CVH), onder leiding van een projectleider op N-niveau behorende tot de functieklassse A. Het project werd meermaals verlengd. De laatste keer gebeurde dat op 26 april 2024⁷: het project werd verlengd tot 31 december 2025, het mandaat van de huidige projectleider tot aan de pensioenleeftijd, namelijk 1 mei 2025. Bij het einde van het project, zo stelde de Vlaamse Regering, diende onderzocht te worden op welke manier het project structureel kan ingekanteld worden in het Agentschap Justitie en Handhaving. De voorbereidingen werden gestart om de afdeling duurzaam en structureel te verankeren binnen het Agentschap en verder uit te breiden in de toekomst. In 2023 schatte EY de personeelsnood voor een volwaardige Afdeling Handhaving in op 24 VTE.

2.4 Impact van de federale Noodmaatregelen vanaf 2025

In 2025 heeft de federale Minister van Justitie een plan met noodmaatregelen aangekondigd om de overbevolking van de gevangenissen aan te pakken. De Vlaams minister van Justitie deed tijdens de steeds groter wordende crisis een aanbod om een oplossing te bieden voor de problematiek. Het aanbod werd concreet uitgewerkt zodat de deelstaten klaar stonden om de bijkomende taken op te nemen. De maatregelen werden in een noodwet gegoten die op 4 augustus 2025 in werking trad.

⁶ VR 2015 1906 DOC.0602

⁷ VR 2024 2604 DOC.0538

Het gevolg is dat de deelstaten taken overnemen van de federale overheid: de noodwet vereenvoudigt de procedure voor de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit bij korte gevangenisstraffen tot drie jaar. Het resultaat daarvan zal zijn dat meer veroordeelden onder elektronisch toezicht of voorwaardelijke invrijheidstelling worden geplaatst, waar deze anders (langer) in de gevangenis zouden verblijven. De opvolging van deze maatregelen gebeurt door het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht en de justitiehuizen. Door deze intensieve opvolging zal Vlaanderen een halt toeroepen aan de straffeloosheid van de duizenden veroordeelden die momenteel vrij rondlopen. Een andere maatregel stimuleert of verplicht de bodemrechter om te kiezen voor een autonome werkstraf (AWS), autonome probatiestraf (APS) of elektronisch toezicht als autonome straf (ETAS). Deze straffen moeten de korte gevangenisstraffen vervangen, hetgeen tot gevolg dat ook deze opdrachten (AWS, APS en ETAS) uitgevoerd worden door de deelstaten.

Om deze bijkomende opdrachten te kunnen uitvoeren werd beslist om de Vlaamse capaciteit te versterken met federale middelen. AJH zal snel moeten schakelen en zal tussen 2025 en 2027 sterk moeten groeien op vlak van personeel en middelen. Dit werd bevestigd in het politiek akkoord over de noodmaatregelen: bij het VCET en de Justitiehuizen zijn er in 2025 38 VTE nodig om de noodmaatregelen uit te voeren. In 2026 zijn dat 110 VTE en in 2027 105 VTE⁸.

2.5 Stijging van de opdrachten door maatschappelijke tendensen

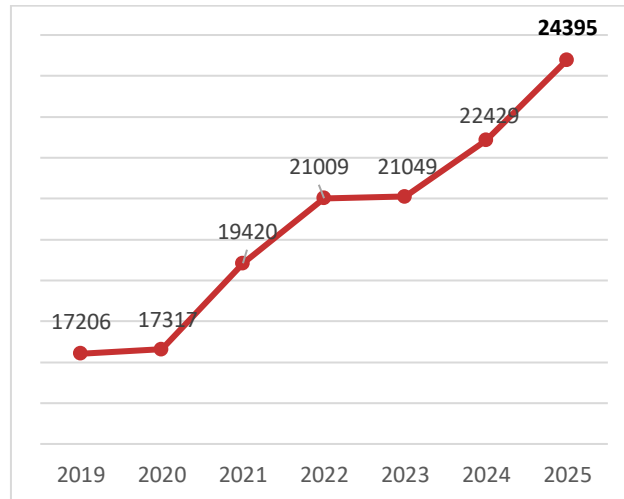
Sinds de oprichting van het Agentschap Justitie en Handhaving stegen de huidige opdrachten, en daarmee ook de taaklast en verantwoordelijkheden van de leidend ambtenaar. De stijging van dossiers en opdrachten vertaalde zich in een algemene personeelsstijging. Zo groeide de Afdeling VCET bijvoorbeeld met een 30-tal medewerkers en de Afdeling Justitiehuizen met een kleine 200-tal medewerkers sinds de oprichting van AJH. De toename van de opdrachten en dossiers kan deels verklaard worden doordat de doelgroepen, opdrachtgevers en andere professionals de weg beter vinden naar het aanbod van het jonge Agentschap. Daarnaast zijn volgende maatschappelijke tendensen verantwoordelijk voor de stijging van de huidige opdrachten.

Meer gemeenschapsgerichte straffen: Rechters kiezen de laatste jaren meer en meer voor gemeenschapsgerichte straffen, zowel omwille van het grotere vertrouwen in dit soort straffen als omwille van de overbevolking in de gevangenis. Vlaanderen werd daardoor geconfronteerd met een recordaantal nieuwe opdrachten bij het VCET en de Vlaamse Justitiehuizen. De afgelopen vijf jaar steeg het aantal nieuwe dossiers voor de justitiehuizen en het VCET met (bijna) 9%, concreet van 38.545 in 2022 naar 41.998 in 2024⁹. Als we inzoomen op de justitiehuizen steeg het aantal actieve begeleidingen tussen 2019 en 2025 met 42% (zie grafiek III). Bovendien riep de federale Minister van Justitie al meermaals op om nog meer in te zetten op gemeenschapsgerichte straffen, waardoor van de opdrachten voor de Vlaamse justitie zullen blijven stijgen.

⁸ Het aantal VTE voor 2025, 2026 en 2027 gaat over de noden per jaar en mogen dus niet bij elkaar opgeteld worden.

⁹ Deze cijfers werden gevalideerd door het Rekenhof.

Grafiek III. Evolutie van het aantal actieve begeleidingen in de justitiehuizen tussen 2019 en 2025.

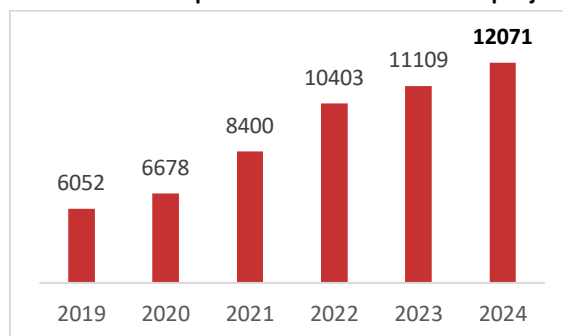

Meer gedetineerden en een verhoogde detentiecapaciteit: De federale beslissing om gevangenen bij te bouwen, langer open te houden en detentiehuizen te openen, heeft een impact op het Agentschap Justitie en Handhaving¹⁰. AJH moet bij elke uitbreiding van de detentiecapaciteit immers bijkomend personeel en bijkomende middelen voorzien. Enkel zo kan AJH zijn decretaal bepaalde taken rond hulp- en dienstverlening uitvoeren in deze (nieuwe) penitentiaire inrichtingen. Concreet gaat deze stijging gepaard met bijkomende beleidscoördinatoren, organisatieondersteuners en onderwijscoördinatoren, en ook bijkomende investeringen in het aanbod van partners.

Meer aandacht voor slachtoffers: Door heel wat initiatieven – op politiek niveau en op niveau van de administratie – zien we dat de aandacht voor slachtoffers sterk is toegenomen. Zo nam de Vlaamse regering verschillende maatregelen zodat slachtofferonthaal meer systematisch wordt gevat, onder meer in alle dossiers van de Zorgcentra na Seksueel Geweld, bij ernstige misdrijven, en bij (poging tot) verkrachting en doding. Ook jeugdmagistraten werden meer gesensibiliseerd om slachtofferonthaal te vatten bij feiten door minderjarige daders. Deze trend vertaalt zich ook in de cijfers: in 2024 ontvingen de Diensten Slachtofferonthaal meer dan 12.000 dossiers, een verdubbeling sinds de oprichting van het Agentschap. De impact van deze stijging op de werking van de Diensten Slachtofferonthaal is niet te onderschatten: de caseload stijgt jaar na jaar, en het personeel moet meestijgen om een kwalitatieve dienstverlening te blijven aanbieden.

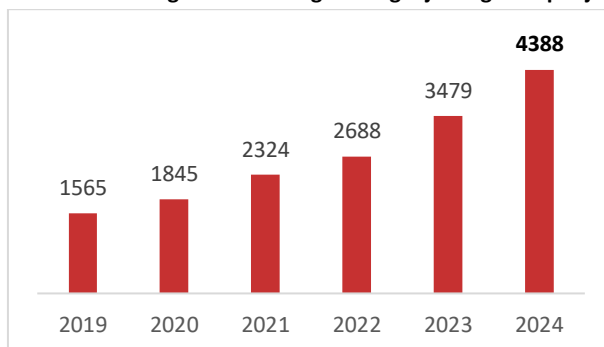
¹⁰ Concreet zijn er sinds de oprichting van het agentschap vijf bijkomende inrichtingen opengegaan waarvoor HDG-personeel werd ingezet (Gevangenis Dendermonde-nieuw, Gevangenis Haren, detentiehuis Vorst, detentiehuis Kortrijk en detentiehuis Olen). In de Gevangenis van Tongeren is er sinds 2023 inzet van HDG-personeel. In de toekomst gaan er detentiehuizen open in Ninove, Zelzate, Genk en Antwerpen waarvoor HDG-personeel ingezet zal worden. Daarnaast werd ook beslist om de oude gevangenis van Antwerpen open te houden, een nieuw detentiehuis in Oostende op te richten, de capaciteit in Sint-Gillis en Dendermonde-Hulp te verhogen en een Forensisch Detentiecentrum (FDC) op te richten.

Grafiek IV Aantal opdrachten slachtofferonthaal per jaar.

Meer aandacht voor intrafamiliaal geweld: Dat het politieke niveau meer aandacht besteedt aan de aanpak van intrafamiliaal geweld vertaalt zich niet alleen in een versterkte aanpak en een uitgebreider aanbod, maar ook in de cijfers van Veilige Huizen. Sinds de start van het Agentschap in 2022 steeg het aantal gezinnen dat begeleid wordt met 63%. De verwachting is dat deze trend zich in de komende jaren zal verderzetten, en die toename zal gepaard moeten gaan met een verhoogde capaciteit.

Grafiek V. Aantal gezinnen in begeleiding bij Veilig Huis per jaar.

2.6 Gewijzigde organisatiestructuur en vanaf 2026

Hervorming van de Justitiehuisen: De Beleidsnota Justitie, handhaving en bestuursrechtspraak (2024-2029) schrijft een grondige hervorming van de Justitiehuisen voor, inclusief de oprichting van Reclassering Vlaanderen. Om gevolg te geven aan deze hervorming werkte AJH in 2025 een nieuwe organisatiestructuur uit, waarvan de implementatie gepland staat voor 2026. De huidige Afdeling Justitiehuisen en de Afdeling Gender Gerelateerd Geweld worden hervormd tot drie afdelingen, waaronder één volledig nieuwe afdeling voor slachtoffers. Deze bijkomende, gloednieuwe afdeling brengt ook een bijkomend aan te sturen afdelingshoofd met zich mee.

Integratie van nieuwe diensten: De nieuwe organisatiestructuur houdt ook de integratie van de nieuwe diensten in. De Gemeenschapsinstellingen en het Vlaams Detentiecentrum worden in een eigen afdeling ondergebracht. Deze afdeling zal een 1100-tal VTE tellen, met inbegrip van bijkomend aan te sturen management.

3 FUNCTIEBESCHRIJVING

Omwille van de hierboven beschreven evoluties, uitbreidingen en wijzingen is de weging van de functiebeschrijving van de administrateur-generaal van het Agentschap Justitie en Handhaving niet langer actueel. De nieuwe opdrachten, organisatiewijzigingen en contextvariabelen hebben immers de verantwoordelijkheid, scope en draagwijdte gewijzigd van de functie van administrateur-generaal van het Agentschap. De overheveling van delen van het Jeugddelinquentierecht in het bijzonder, met als gevolg een verdubbeling van budget en personeel, heeft een substantiële impact op de aansturing van het agentschap. Om die redenen is een actualisering van de weging van de functiebeschrijving aangewezen.